

Húsvéti ének Váradról

*Krisztus feltámadá
Igazságunkra,
Utat szerze mennyországra
Örök boldogságra.*

*Mind e világ terhét
Vállára vette,
A hatalmas Atya Istent
Értünk megkövette.*

*De lám ezt nem érti
A hálátlanság,
Emberekre honnan szállott
Ennyi nyomorúság.*

*Azért nem fogadják
Isten beszédét.*

*Jóra intő szent Igéjét:
Krisztus idvességét.*

*"Krisztus feltámadá" -
Sokan kiáltjuk,
De bűnnek undokságát
Mi meg nem utáljuk.*

*Tudva, bűnben élünk,
Semmit nem félünk,
Azért a Krisztus halála
Nem használ minékünk.*

*Támadjunk fel testben
Azért a bűnből,
Melyért mi kirekesztettünk
A nagy dicsőségéből.*

*Vegyük nagy jó kedvvel
Krisztus jóvoltát,
Atya Isten előtt való
Kedves áldozatját.*

*Dicsőség mennyégben
Az Úr Istennek,
Atya, Fiú, Szentléleknek,
Mindörökké. Amen.*

1561. In: *Evangelikus Énekeskönyv. Kolozsvár*

A FÉLŐ SZÍV ÖRÖME

†D. Ordass Lajos püspök húsvéti igehirdetése Máté 28:1-8 alapján

Jézus Krisztus Urunkról húsvét ünnepén mondjuk el a legmerészebb kijelentést: Föltámadott! Nyilván megölték. Először halálra hajszolták, aztán fölfeszítették a véres keresztfára. Ellenségei elérték, amit akartak. Diadalünnepet ültek. Szerettei nagyon mélyen megsiratták És el is tették holttestét. Húsvétkor mégis azt mondjuk Róla: Föltámadott.

Sőt, a föltámadás tényére támaszkodva még továbbmegyünk és hirdetjük a halottak föltámadását. Nemcsak egyszer egy évben hirdetjük, hanem ezt tesszük minden koporsó mellett is. Honnan vesszük a bátorságot? Húsvét ünnepén erről kell nekünk számot adnunk.

Mielőtt a számadástételhez hozzákezdénénk, szembe kell nézni olyan állítással, amit mi húsvéti hitünkkel nem mondunk.

Sűrűn találkozni azzal az állítással, hogy a keresztyénység ilyet tanít: Szép, kegyesen kell élni és akkor a földön elmaradt minden örömet, jutalmat megkapunk az örökkévalóságban. A hitetlenek sorsa a halál, a hívők jutalma az örök élet. Éppen ez az, amit nem tanítunk.

Jézus Krisztus föltámadása alapján azt hirdetjük, hogy Ő Úr a halálon. Minden halálon. Ő föltámaszt a halálból. Nem egyesekeket támaszt fel csupán, hanem mindenkit. A föltámadás nem jelenti még a mindent feledtető boldogságot. Krisztus mindenkit föltámaszt — ítéletre. Tehát azokat is, akik ezt nem hiszik. Azokat is, akik ezt nem akarják. Azokat is, akik a Megvesztegethetetlen Bírótól örömet kapnak. De azokat is, akik kárhözatra jutnak. Ez föltámadáshitünk teljes tartalma! Most hát szólaljon meg a kérdés, hogy mindezt milyen jögon hirdetjük.

Ha Bibliánkat kezünkbe vesszük és tanításait végigvizsgáljuk, akkor hosszan és sok érvet tudnánk felsorakoztatni föltámadáshitünk alátámasztására. De föltámadáshitünk alapja, záloga, bizonyítéka, és sarkalatos pontja: Jézus Krisztus föltámadása. Azt valljuk, hogy annak az életnek, amelyet Jézus Krisztus a földön büntetlenül élt, abban kel-

lett diadalát megmutatnia, hogy a halál bilincséből megszabadul. De éppen ennél a pontnál tölti el a legtöbb ember lelkét a kétség. Kérdezik: Vajon nem az-e a helyzet, hogy a Biblia írásában Jézus Krisztus alakjában egy erősen idealizált, vagy éppenséggel egy költött ember alakjával állunk szemben? Ezt a kérdést sokszor vetették föl.

Nekünk keresztyéneknek teljes jogunk van határozottan azt felelnünk, hogy a Bibliában nincsen szó semmiféle idealizálásról. A Biblia nem képzeletszülte költészet. A Biblia sokkal inkább a leplezetlen igazságok könyve. Tudunk arról olvasmányainkból, hogy egy-egy költő képzelete miként alkotott ideált. De bármennyire szép és gyönyörködtető is az ilyen kép, mégis megérezzük rajta, hogy hiányzik róla a hús és ereiben nem lüktet a vér. Más az, amikor a képzelet alkot ideált. Megint más, amikor az ideál ragadja meg a lelket.

Munk Kaj, a második világháborúban mártírhalált halt dán drámaíró lelkész egyik drámájában szerepel egy régész, aki munkatársával ásatásokat végez a Szentföldön. Hatalmas tömegű szoboralkotásokkal tér vis sza. Amint foglalkoznak ezekkel, megállapítják, hogy csaknem mind kontárkéz alkotásai ezek. De van a szobrok között egy Krisztus-szobor. Fölséges művészi alkotás. A régész munkatársa nem akarja elhinni, hogy ez a szobor ugyanannak az embernek az alkotása, aki a többi kontármunkát végezte. A régész magyarázatba fog. Mondanivalójának lényege ez: Itt olyan esettel állunk szemben, amikor nem a művész volt az úr a tárgya fölött, hanem amikor az ő lelkén lett Úrrá, Akit meg akart mintázni.

Ez az igazság az evangéliumok esetében is. Ezek nem azért szent könyvek és nem azért olvasásraméltók minden idő minden embere számára, mert a vámszedő Máté, a másodnemzedék Márk, az orvos Lukács, vagy a szeretet apostola, János valami páratlan írói művészettel írták meg őket. Ellenkezőleg! Félős, hogy sok művelt ember azért

teszi le olvasatlanul ezeket az írásokat, mert írásművészetük bántóan kezdetleges.

De az evangéliumokban nem az a megragadó és nem is az a lényeges, amit az evangélisták alkottak. Hanem a *minden*, Akiről írnak. S ezek az írások meggyőzők. Az a büntetlen Jézus, Akiről az evangélisták írnak, húsvét reggelén valóban föltámadt.

Ennek a föltámadásnak tanúi is vannak. Igénk szól az asszonyokról, akik Jézus Krisztus sírját üresen találták. Ott kapták meg a föltámadás üzenetét. És sok húsvéti történet beszél Krisztus föltámadásáról. Arról is szólnak a történetek, hogy a tanítványok látták Jézust. Szól hozzájuk és ők beszéltek Vele.

Ezek az emberek nem hazug és hamis tanúk. Az Igazság Királyának fogadtak hűséget és bizonyágtételük az Igazság. Akkorra volt ennek az Igazságnak az ereje, hogy sem erőszak, sem rábeszélés nem tudta elhallgattatni. Ha az első tanítványok képzelő-

dés áldozatai lettek volna, akik csak úgy vélték, hogy életben látták Urukat, akkor szükségszerűen hamar el kellett volna jönnie annak az időpontnak, amikor a cáfoló valóság darabokra tépte volna ezeknek a keresztyéneknek az álmát.

Ehelyett azonban az történt, hogy térben és időben hódító útra indult a föltámadás evangéliuma. Az egyház a földkerekségen éppen a húsvéti föltámadás üzenetén épült föl. Vagy ötven emberöltő változó gondolkozása, igazságkeresése, korszellem, ábrándja, ellenségeskedése, vagy pusztító indulata ellenére is él, ígét hirdet, hódít, sőt küzdelmek között diadalmaskodik.

Szeretném nagyon erősen hangsúlyozni azt a tényt, hogy ma is — ma is! — élnek, nem is kevesen, akiknek a szívében bizonyosság van Krisztus föltámadásáról és a halottak föltámadásáról is. Számtalan lelkipásztori tapasztalatomra hivatkozom. Gyakran voltam halálos ágy mellett, ahol a bú-

csúzkodó nem azt vallotta, hogy most itt van a vég, hanem tudott arról, hogy a halállal kezdetét veszi az örökkévalóság. És van — hála Istennek, van — élőkől álló keresztyén sereg, akiknek a lelkében kevés rendíthetlenebb bizonyosság van a föltámadás bizonyosságánál.

Tudom, engem ennek a templomnak a szószékére Isten nem csak tanítás céljából küldött. Ma sem csak azért, hogy a föltámadás igazsága mellett észkokokkal érveljek. Azért is parancsolt ide, hogy bizonyágot tegyek. Örömmel és boldog szívvel teljesítettem Uramnak ezt az akarátát.

Így mondom el nektek, hogy szeretnék mindig azoknak a keresztyéneknek a sorában állni, akik tudják, hogy szavam is, cselekedetük is egyszer számadás elé kerül. Minden szavam. Így mondta ezt maga Jézus. Ehhez akarok igazodni. És éppen ezért szavamat sohasem akarom ahhoz szabni, hogy mennyire esik az jól azoknak, akiknek a hatalmától esetleg földi életem boldogsága függ. De ahhoz sem, hogy szavam mennyi népszerűsége találhat a közvélemény részéről. Az sem céloom, hogy valakinek a lelkét színes álomvilágba ringassam el szavammal. Hanem ebben a gyülekezetben is minden szavam abból a meggyőződésből születik meg, hogy Érte és Róla számot kell adnom.

Szóval és étellel tanúskodni kívánok arról, hogy Jézus él! Itt él miközöttünk! A közelünkben. Közlebb, mint bárki ember. Krisztus él, mert föltámadott:

Befejezésül még a húsvéti történetnek egy ténymegállapítására irányítsuk figyelmünket. A föltámadás első tanúiról, ezekről az asszonyokról azt olvastuk: "... eltávozván a sírtól, félelemmel és nagy örömmel futnak vala..." Ugye, ez nem költészet? Félték és örültek. Amíg húsvéti keresztyének élnek a földön, őket minden időben ez a két tulajdonság jellemzi. Meg vagyok győződve afelől, hogyha ma helyettem Isten valamelyik szent angyala hirdette volna a föltámadás evangéliumát erről a szószékről, akkor az állana rólatok és rólam, hogy mi innen "félelemmel és örömmel" indulnánk további utunkra. Sőt, tovább megyek. Ennek a húsvéti gyülekezetnek egyenesen kívánom ezt. Imádkozó szívvel azt kérem Istentől, hogy így bocsásson haza titeket.

Nem pöffeszkedő elbizakodottsággal, mely azt mondaná, keresztyének vagyunk, miénk az élet! Hanem félelemmel. Félelemmel. Mert ott lakik szívünkben a bűn. El tud buktatni. És így az örökkévalóságot borzasztóvá tudja tenni számunkra.

De örömmel is. Mert a mi Urunk él, Aki nemcsak a halál kezéből tud kiragadni, hanem a bűn hatalma alól is felszabadít. Mert Ő az Úr! Bűnön és halálon! Ámen.

Budapest–Deákter, 1957. In: "Jó hír a szenvedőknek"

— Becsüljétek meg a szolgálattevőket! —

A mosonmagyaróvári evangélikus gyülekezet megbecsüli azoknak a lelkészeknek a szolgálatát, akik hűséggel végeztek vállalt lelkipásztori feladatukat a gyülekezetben. Ennek bizonyítéka volt az az ünnepi Istentisztelet, amelyen a gyülekezet megemlékezett arról, hogy éppen 45 évvel ezelőtt lépett a mosonmagyaróvári templom szószékére először Zámolyi Gyula. A most már 89. életévébe lépő nyugdíjas lelkész a surdi gyülekezetből érkezett annakidején a lajta-parti városba feleségével, Nagy Etelkával együtt, aki haláláig a gyülekezet kántora lett. A negyvenöt éves mosonmagyaróvári szolgálatnak talán legnehezebb része az ötvenes évekre, illetve az 1956. október 26-i mosonmagyaróvári véres sortűz időszakára esett. Az ártatlan áldozatokat október 28-án rendkívüli biztonsági intézkedések mellett tömegsírba temették. Ekkor az evangélikus egyház részéről Zámolyi Gyula szolgált.

Más tekintetben is nehéz volt ez az időszak. Kijárási tilalmat léptettek életbe. Délután négy óra után nem lehetett az utcára lépni. Az esti Istentiszteletek elmaradtak. Emlékezetes volt egy esti esküvő, amikor a templomban nem mertek lámpát gyújtani,

csak az oltárgyertyák égtek. A menyasszony pedig a pénztárszobában öltözött fel.

Később bővült a jubiláló Zámolyi Gyula szolgálat, mert egymás után társult Mosonmagyaróvárhoz a levéli, rajkai, és hegyeshalmi gyülekezet. Lelkészi szolgálatának időszakára esett a 200 éves rajkai és a 100 éves óvári templom renoválása, ami sok öröm forrásának bizonyult.

1984. október elején, harmincegy esztendei hűséges szolgálat után vonult nyugdíjba. Ez azonban nagyon is aktív nyugdíjat jelent, mert nemcsak Mosonmagyaróváron és társ-gyülekezeteiben, hanem Lébényben, Bezi-Enesén, Csornán, Rábcakapin, és Tárnokrétyben is szolgál. Szomorú tragédiaként élte meg szeretett feleségének 1996. április 2-i halálát. Amikor is erőt merített abból a pálapostoli vallomásból, ami egész lelkészi szolgálatának vezérfonala volt: "De én mindezekkel nem gondolok, sőt még az életem sem drága, csakhogy elvégezhessem pályafutásomat és azt a szolgálatot, amelyet az Úr Jézustól azért kaptam, hogy bizonyágot tegyek Isten kegyelmének evangéliumáról" (Cselekedetek 20:24).

A jubileumi Istentiszteleten Zámolyi Gyula ugyanarról az ígéről prédikált, ami a 45 évvel ezelőtti vasárnapon is az ige hirdetési alapige volt. Az emlékező és könnyekig meghatódott nyugdíjas lelkészt az utód, a jelenlegi lelkész, Kiss Miklós köszöntötte, majd a mosonmagyaróvári gyülekezet aszszonyköre adott át virágcsokrot és ajándékot. Délben pedig fehérasztalnál látták vendégül a gyülekezet vezetői a beiktatásának 45. évfordulóját ünneplő Zámolyi Gyulát.

Kiss Miklós, mosonmagyaróvári ev. lelkész

HELYREIGAZÍTÁS

Felhívták figyelmünket, hogy lapunk februári számában a Dolinszkné Báthory Márta nevével jelzett, "Mit jelent az, hogy 'hiszek'?" c. cikk nagyobb része szövegszerűen Gémes István: "Hiszek" c. könyvéből való. Sajnáljuk, hogy a forrásmegjelölést a cikk összeállítója elmulasztotta és ezzel a mi közlésünk hitele is, jóllehet jóhiszeműen vettük azt át a bajsai "Alapító" c. egyházi lapból, csorbát szenvedett. Szerk.

AZ EURÓPAI UNIÓ ÉS AZ EGYHÁZAK

MAGYAR ÖKUMENIKUS KÜLDÖTTSÉG BRÜSSZELBEN

Budapest (evél). Rövid, de nagyon hasznos látogatást tett az Európai Unió brüsszeli központjában a magyarországi felekezetek küldöttsége. Február 4/5-én a római katolikus, a református, az evangélikus egyház, és a zsidó felekezet tizenegytagú delegációja találkozott az Európai Unió vezetőivel és az uniós államok egyházainak brüsszeli irodai képviselőivel.

Római katolikus részről Seregély István egri érsek, a püspöki konferencia elnöke, a püspöki konferencia titkára, Lukács László, a tömegkommunikációs osztály vezetője, református részről Bölcskei Gusztáv debreceni püspök, a Zsinat lelkes elnöke, Márkus Mihály dunántúli püspök, a Magyar Ökumenikus Tanács elnöke, és Bóna Zoltán lelkes, míg evangélikus részről Harmati Béla és Szebik Imre püspök, és Harmati Gergely miniszteri főtanácsadó, a zsidó hitközségek képviselőiben pedig Schweitzer József és Deutsch Róbert főrabbi alkotta a delegációt. Katolikus meghívásra csatlakozott a küldöttséghez Osváth György, a Magyar Máltai Lovagok Szövetségének elnöke, aki hosszú évtizedeken keresztül volt az Európai Unió tisztviselője Brüsszelben és segítette a látogatás előkészítésében és lefolytatásában.

Más, a tagságra pályázó országok is küldtek már egyházi delegációt Brüsszelbe, így volt ott a lengyel és a cseh katolikus püspöki kar. A vendéglátók azonban örömmel értesültek arról, hogy a magyar egyházak ennyire "eurokonform" formában, együttesen látogatnak el a központba és talán ennek volt köszönhető, a legmagasabb szinten fogadták az ökumenikus küldöttséget. A delegációt tájékoztatta van den Broek Hans, az Európai Bizottság külkapcsolatokért és a bővítési folyamatokért felelős tagja. Fogadott minket Santer Jaques, az Európai Bizottság elnöke, Bonacci Giorgio, a Magyarországi felelős országtárgyaló megbízott, Gil-Robles Gil-Delgado José Maria, az Európai Parlament elnöke, és von Kyaw Dietrich nagykövet, Németország állandó képviselője, a tagállamok Állandó Képviselői Tanácsa soros elnöke.

A küldöttség látogatási szándéka az volt, hogy bizonyosságát adja, a magyarországi népesség jelentős részét képviselő négy történelmi felekezet, mint nem-kormányzintű társadalmi szervezetek támogatják a kormánynak a Európai Unióba való belépési szándékát. Az egyesült Európa távlatában különösen is fontosnak tartottuk elmondani, hogy földrészünk számára a gazdasági együttműködés és politikai biztonság megte-

remtése folyamatában nem feledkezhetünk meg "Európa lelkéről", a bibliai zsidó-keresztény kultúra és tradíció elemeire épülő spirituális-etikai értékrendről.

Az Unió tagállamainak egyházai állandó képviselőket tartanak fent Brüsszelben. A katolikus képviselő főtárgyalója, Treanor Noël reggelin látta vendégül a küldöttséget és erre meghívta az Európai Egyházak Konferenciáját, a protestánsok képviselőjét ellátó Jenkins Keith főtárgyalót is. A belgiumi magyar egyházak és szervezetek képviselőivel Juhász Endre nagykövet esti fogadásán ismerkedhettünk meg, aki munkatársával együtt gondosan készítette elő a delegáció útját, és jelenléte a találkozókön biztonságot jelentett a különböző eddig csak televíziós közvetítésekből ismert európai uniós vezetőkkel való tárgyaláson.

A látogatás egyik ki nem mondott, de a helyzetből adódó üzenete az volt, hogy a vallás, az egyházak, az európai keresztény múlt nem magánügy, hanem nagyon is európai és közös ügy! Gondoljunk csak meg, hogy Európa múltja nemcsak népek, államok közti háborúkkal, hanem vallásháborúkkal is terhes! Sőt ma is akadnak feszültségek, amelyeknél szerepet játszik a vallás, gondoljunk csak az írországi vagy a balkáni helyzetre. Az európai uniós szabályozás az, hogy az egyes tagországok egyházakkal, vallásokkal kapcsolatos jogrendjébe nem szól bele az Európai Unió, minden ország a maga történelmi rendjét és hagyományait követheti. Az azonban bizonyos, hogy a Európai Unió rendjébe nem fér bele a vallási türelmetlenség vagy vallások, egyházak jog- és esélyegyenlőségének felborítása. Hiszen az Emberi Jogok Nyilatkozatának kerekén ötvenéves története a vallásszabadságról századunk végére ugyanúgy, mint a nemzeti kisebbségek jogainak elismerése, beleépült az Európai Unióba.

Bár a közös európai szerveződés szigorúan anyagi, a szén és acél és energia körüli kérdések, a termelés és kereskedelem szabályozása dolgában kezdődött, a tizenöt mai tagállam ezeken a kérdéseken felül a jogalkotás, a kultúra, a nevelés-oktatás, a tudomány területén is igyekszik közös szabályozást létrehozni.

Észrevettük azt is, hogy hazai közgondolkodásunk és elvárásaink terén még akad tanulnivaló. Sokszor úgy tekintünk hazánkból kifelé az Európai Unióra, hogy a felvételi tárgyalások nemzetközi szerződés előkészítéséhez hasonlóak, ahol két egyenrangú fél próbál megegyezni a feltételekben. Biztosítottak bennünket Brüsszelben, hogy nem er-

ről van szó! Inkább úgy kell elgondolnunk, hogy egy másik "ország" területére kell belépünk, csatlakozni egy másik "ország" már évtizedek alatt a mai tizenöt tagállam által együttesen kialakított rendjéhez, és a kérdés az, mikor, milyen hamar, esetleg milyen időbeli engedményekkel tudjuk elfogadni az Európai Unió szabályait.

Akkor fognak fölvenni, ha megfeleltünk a többiek által már kialakított közös feltételeknek és ez bizony kemény munkát jelent például a mezőgazdaság és a környezetvédelem területén.

Bizonyos, hogy magyar egyházainknak meglesz a maguk feladata az európai uniós csatlakozás folyamatában. 1998 őszén, amikor a szokásos váltás szerint félévig az osztrákok adták az Európai Unió elnökségét, az Osztrák Evangélikus Egyház kezdeményezésére Bécsben konferenciát hívtak össze a környező államok részvételével. Az a reményünk, hogy amikor az esztendő második felében finn elnökségre kerül sor, ismét elképzelhető lesz ilyen tanácskozás, esetleg a régiókon kívül még a balti országok bevonásával is.

Egyházi oktatási rendszerünkben a teológiai képzéstől kezdve a főiskolákon és gimnáziumokon keresztül az általános iskolákig a tananyag kialakításában fokozott figyelmet kell szentelni azoknak a kérdéseknek, amelyek elősegíthetik az Európai Unióba történő beilleszkedésünket. Itt az egyik nagyon fontos ügy a nyelvtanulás, mégpedig nemcsak a nagy világnyelvek, angol, francia, német, hanem a szomszéd országok nyelve is. A Kárpát-medence népeinek meg kell értenük egymást! S természetesen fontos a közös európai múlt, örökségünk és kincsünk, a bibliai erkölcs ismerete és megélése.

D. dr. Harmati Béla, ev. püspök

TB. LELKÉSZEK

Az Ausztriai Ev. Egyházban arra érdemes személyeket tiszteletbeli lelkészekké avathatnak. Ez ugyan nem jelenti lelkészként való alkalmazásukat, de ezzel elismerik teológiai képzettségüket, ha nincsenek is egyházi állásban, vagy teológiai minősítésüket, ha nincs is ilyen formális képzettségük. Iwi

Személyi hír

Nt. Tamásy Zoltán és Nt. Tamásyné Molnár Éva clevelandi lelkészéknél gyermekük, az 1998. december 24-én Szekszárdon született Márton Zoltán örökbe fogadásával következett be örvendetes családi esemény. Isten áldása legyen a kisgyermeken és az új szülőkön is. A gyermeket édesapja keresztelte meg március 28-án a Nyugatclevelandi Magyar Evangélikus Gyülekezet aznapi magyarnyelvű Istentiszteletén.

LÁTTAM AZ URAT! LÁTTAM!!!

Olvasd: János 20:1-18.

A világ leghosszabb éjszakája volt. A lámpás végig leégett már rég és még mindig sötét volt. Kisírt szemeim még mindig nyitva voltak, dagadtak és vörösek, éreztem. Nem is csoda, mert péntek óta nem tudtam lenyugodni.

Majdnem mindenki egyedül hagyta, csak édesanyja, János, és mi néhányan, nők maradtunk a Golgotán, mire mindennek vége lett. A szakadó esőben, abban a borzasztó ítéletidőben a katonák segítettek Józsefnek és Nikodémusnak levenni Jézust a keresztfáról. Ők aztán el is vitték a sírba és leplekbe takarták, kenetekkel ellátták testét. Nem tudtam megnyugodni. Könnyeim közt láttam édesanyját, amint összetörten támogattuk és nyugodni vezettük. Nem volt benne már erő, meg könny sem. Nem tudom, szegény János, hogyan volt képes megvigasztalni.

Sírtam, rimázkodtam, sikoltoztam, ahogy kezén, lábán átverték azokat a szörnyű vaszegeket. Fájdalom volt az arcán és kétségbeesés. Még sose láttam így. Hiszen Ő volt az, Aki fejemet keze közé fogta és megparancsolta a tisztátalan szellemeknek, hogy távozzanak. Addig foglya voltam lelki bilincseknek, gyenge akaratomnak, kísértő gondolatoknak, őrzítő pillanatoknak. Nem tudtam magamnak parancsolni. És attól a naptól kezdve, hogy megszabadított, visszanyertem nyugalmaimat, békesség költözött lelkembe. Rég, de rég éreztem magam ilyen jól. Hát mi más tehettem mint követni a Tanítót, lesni minden szavát, anyagilag is támogatni (nem voltam szegény, Magdalában volt sokunknak mit a tejbe aprítani). Követtem és napról napra tisztábban láttam, hogy Ő más volt, mint a többi. Szavai szívem mélyébe hatoltak, cselekedetei mindnyájunkat megdöbbentettek.

Ez az ember meg fogja változtatni a világot — gondoltam. S mikor Jeruzsálemben érkeztünk, micsoda fogadtatásban részesült! Az emberek tudták, hogy kicsoda, mint királyt köszöntötték, hozsannázták. Nagy volt az örömünk. De aztán nap nap után minden út csak lefelé vezetett. És csütörtök éjjel elfogtak . . .

Igen, hosszú éjszaka volt, de végre látni kezdtem a virradat első szürkületét. Nem is aludtam. Valami csak készített, eredj, próbáld meg, hátha sírjánál végre megnyugszom, végre elfogadom, hogy itt a vég. Talán utoljára kisirom magam . . . és talán a jó Isten megmutatja, merre is menjek tovább.

Reméltem, hogy a katonák majd megszánják egy sirató asszonyt és félretolják a követ, hogy mégegyszer meglássam. Odaérkeztem a sírhoz, de nem tudtam, hogy szemeim kápráznak-e vagy álmodom, vagy még sötétség van. Ott feketedett a nyílt barlang szája, a sír üres, s egy élő lélek sem volt a közelben.

Megrémülve szaladtam vissza, bukdácsolva, azt sem tudom, hogyan is vitt a lábam. Zörgettem, dörömböltem Péterék ajtaján. Rémtünten nyitott ajtót, azt hitte, római katonák keresték. Elhadartam egy mondatban, mi is történt. S már rohantam is vissza, mert Péter és János messze elhagytak. Mire visszaértem a kerti sírhoz, fölzaklatva kiabálták, hogy a többieknek is meg kell mondani: a test eltűnt a sírból, csak a leplek maradtak bent.

Ki tehetet ilyet, gondoltam, még a halottakat sem becsülik. Mit tett a jó Tanító, hogy örök nyugalma így megszakítják? Ki tehetette ezt, a rómaiak? Hová vitték a testét? Kétségbeesve szorult össze a szívem és ott zokogtam a sír szájánál. Könnyek közt láttam, hogy valaki mégis bent volt még, két férfi, ott ültek, ahol Jézus teste feküdt. Hogy-hogy Péter és János nem látta őket?

“Asszony, miért sírsz?” Azt feleltem nekik, “Mert elvitték az én Uramat és nem tudom hová tették”. Egyszerre valami mozgás ragadta meg a figyelmemet. Ez meg ki lehet — gondoltam. A napfelkelte fénye fájdalmasan belesütött fáradt szemembe

A kertész az. Talán ő tudja majd. Szólt is a férfi, “Asszony, miért sírsz? Kit keresel?” Megkérdeztem kétségbeesve, “Uram, ha te vitted el Őt, mond meg nekem, hová tetted, és én elhozom.” Elhoztam volna egyedül, csak mégegyszer megláthassam!

Ekkor megszólalt a férfi, “Mária!” Ismerős hangja volt és most arcát is láttam. Hát Ő volt, Uram és Tanítóm! De hát hogy?! “Rabbuni!” Meg akartam ölelni, de visszalépett, “Ne tartóztass engem, mert még nem mentem fel az Atyához, hanem menj el az én testvéreimhez és mond meg nekik . . .”

Szemeim kápráztak, vagy csak a reggeli fény volt túlságosan erős? Jól láttam? Igen, Ő volt az, Ő volt az! És öröm szárnyain rohantam újra, kopogtam újra. Az ajtó kinyílt és én boldogságtól könnyes szemekkel kiáltottam: “Láttam az Urat! Láttam az Urat! Láttam!!!”

Rigneýné Szántó Ildikó ev. lelkész,
Yoakum, Texas.

Adományok nyugtázása

Köszönettel nyugtázzuk az 1999. január 27-e és március 27-e között vett többféle adományt:

• AZ “ERŐS VÁR”-RA

Minden előfizetés a címszalagon kiemelten jelzett év végén jár/járt le. Előfizetések vételét a címszalagon jelezzük; itt a felülfizetéseket, stb. soroljuk fel:

\$25: Özv. dr. Brachna Gáborné *Nt. Tessényi Kornélné emlékére* (Fairview Park OH), Molnár József III (Phillipsburg NJ). **\$20:** Garay Rozália (Willowdale ON), Kert Marianne *külföldi előfizetésre* (Los Angeles CA), Szeless György (Concord OH), dr. Vitéz Ferenc (Perth Amboy NJ). **\$14:** Mergl Éva (Linesville PA). **\$13:** Dr. André László (Bulverde TX). **\$10:** Menyhárt Elza (Cleveland OH). **\$9:** Gömörö Gyula (Sarasota FL). **\$8:** Özv. Lestyán Jánosné (Pensacola FL), Máté Rózsa (Toronto ON). **\$4:** Özv. Bertók Lajosné (Rocky River OH), Csere Zoltánné (Rocky River OH), Gömbös Anna (Brunswick OH), Kőrösmezei Sándorné (McKeesport PA), Ritter László (Bethlehem PA), Szent Királyi János (North Olmsted OH), Visoli Klára (Buffalo NY). **\$2:** Dr. Szepesi Zolán (Pittsburgh PA).

• AMEK TAGSÁGRA

1999: Dr. Tomascsek László (Brecksville O.), Vajda István (Whippany NJ).

• EGYHÁZI ISKOLÁKRA

Bp.–Deáktér. **\$25.00:** Antalfy Gusztávné (El Sobrante CA). **Eddig összesen \$325.00.**

• KÁRPÁTALJAI ÁRVIZSEGÉLYRE

\$500: Volosin Lili (Cleveland OH). **\$100:** Erdélyi Ferencné (Waterloo ON). **\$50:** Visoli Klára (Buffalo NY). **\$40:** Ritter László (Bethlehem PA). **\$30:** Papp Gábor (Sarasota FL). **\$20:** Simon Gyula (Parma Hts. OH). **\$10:** Bede Miklós (Aurora CO). **Eddig összesen \$890.00.**

*
*
*
Szíves tájékoztatásul: Lapunkra az előfizetéseket és lapfenntartó adományokat **Erős Vár** névre és **P. O. Box 770828, Lakewood, OH 44107-0038** címre kérjük beküldeni.

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia a hazai ev. egyházi iskolaügy és az ev. egyházi segélyszolgálat javára (felesben megosztva a magyarországi és az erdélyi magyar evangélikus egyház között) szívesen továbbít adományokat. Csekket vagy pénzesutalványt **Hungarian Conference–ELCA** névre s **1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505** címre kell küldeni. A csekket kérjük az iskolát (Aszód, Békéscsaba, Bonyhád, Deáktér, Fásor, Győr, Nyíregyháza, Orosháza, Sopron) vagy a segélyszolgálatot (“Segély”) megjelölni. Minden adományért előre is hálás köszönetet mondunk. ☑

**AMIT PEDIG SZÓLTOK VAGY
CSELEKSZTEK, MIND AZ ÚR
JÉZUS NEVÉBEN TEGYÉTEK,
HÁLÁT ADVA AZ ATYA
ISTENNEK ÓALTALA.**

KOLOSSÉ 3:17

Öregharangzúgás Sepsiszentgyörgyön

Kolozsvár (evha). Isten kegyelméből rendkívül népes gyülekezet jelenlétében, 1998. október 25-én felszenteltük az új sepsiszentgyörgyi evangélikus templomot. Ezzel egyházunk [ti., az Erdélyi (Magyar) Zsinat-presbiteri Agostai Hitvallású Evangélikus-Lutheránus Egyház] nagy és szép álma vált valóra.

Az ünnepi Istentisztelet a templom előtti téren kezdődött, amikor D. Mózes Árpád, egyházunk püspöke és D. dr. Klein Christoph, a szász evangélikus egyház püspöke — mint az új templom tornyába szerelt három harangot adományozó egyház vezetője — megáldotta a harangokat az egész teret és a szomszédos utcákat betöltő népes gyülekezet előtt.

Ezen szertartás után a három harang lélekemelő zúgása közben vonult a gyülekezet az új templom felé. A templomajtó előtt MakKay Tamás műépítész, a templom tervezője átnyújtotta a templom kulcsát egyházunk püspökének, majd Zelenák József, a gyülekezet lelkésze kinyitotta az új templom ajtaját. Ezután D. dr. Harmati Béla, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnöklő püspökének imádsága következett. Az imádságot követően kezdődött el a templomba való bevonulás, először a szolgáló lelkészek, püspökök, meghívott egyházi és világi méltóságok, majd őket követte a hívek nagy serege. A templom zsúfolásig megtelt. A kb. 500 férőhelyes templomba az ünnepi gyülekezetnek sajnos csak kb. kétharmada fért be. A bennlevők kb. egyharmada tudott csak leülni, a többiek állva voltak kénytelen a közel ótórás Istentiszteletet és ünnepi közgyűlést meghallgatni.

Az ünnepi Istentiszteleten az igehirdetés szolgálatát, a templomszentelési és a keresztesztelési szertartást D. Mózes Árpád püspök végezte. Az oltári szolgálatot Kiss Béla püspökhelyettes, a Kolozsvári Evangélikus Egyházmegye esperes, valamint Adorjáni Dezső Zoltán belmissziói előadó, a Brassói Evangélikus Egyházmegye esperese végezte. Ez utóbbi a lelkési kar nevében köszöntötte a templomszentelés alkalmából a sepsiszentgyörgyi ünnepi gyülekezetet. A templomszentelési szertartásnak része volt a jelenlévő püspökök áldásmondása az új templomra és annak mindenkori gyülekezetére.

A templomszentelést követően egy kisgyermek, Horváth Magor keresztesztelésére került sor, ami szimbolikusan is azt jelentette, hogy az új templom megépítésén túl új élet kezdődött a sepsiszentgyörgyi evangélikus gyülekezetben. A felszentelési szertartás ünnepélyességét növelte a külföldi és hazai vendégek jelenlétén túl a helyi, világhírű

Vox Humana Vegyeskar művészi előadása, Szilágyi Zsolt operaénekes-karnagy vezényletével. Elhangzott két szavalt is: Reményik Sándor "Töltsétek meg a templomot" című verse Csala Réka, valamint Bartalis János "Isten kezében" című verse Nemes Levente színművész előadásában.

Az Istentisztelet keretében D. Mózes Árpád püspök köszöntötte a vendégeket, az egyház lelkési karát, és az egész ünnepi gyülekezetet. Köszönetet mondott ugyanakkor az építőknek szorgos munkájukért, kiemelve MakKay Tamás tervező, Csatlós Huba építészmérnök, munkálatvezető, és nem utolsósorban Zsók József építőmester nevét. A tervezők és kivitelezők mellett hála-telt szívvel köszöntötte meg a segítséget mindazon szervezeteknek, személyeknek, akik anyagilag is hozzájárultak a hosszú ideig dédelgetett álom valóra váltásához. Itt mondott köszönetet a Szász Evangélikus Egyháznak is a három harangért és a felajánlott orgonáért, amely — reméljük — egyházunk koncertképes orgonája lesz.

Az ünnepi istentisztelet az "Erős vár a mi Istenünk" kezdetű énekünk első két versszakának eléneklésével ért véget. Ezt követte az ünnepi közgyűlés. A helyi lelkész ismertette az egykori szórványgyülekezet, valamint a templom építésének rövid történetét. Ezt követően a kül- és belföldi vendégek köszöntői hangzottak el. Néhány név hadd álljon itt — a teljesség igénye nélkül:

D. dr. Harmati Béla, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnöklő püspöke, aki az Evangélikus Világszövetség genfi hivata-

lának részéről is hozta az üdvözlő szavakat, mint az EVSZ Végrehajtó Bizottságának tagja; a sepsiszentgyörgyi ünnepségre nyolctagú magyarországi küldöttség élén érkezett. D. dr. Klein Christoph szász evangélikus püspök a hazai evangélikus testvéregyház üdvözlését hozta. Holm Niels dán püspök a ribei és haderslevi testvérkerületek üdvözlését hozta, kilenc tagú küldöttség élén. Kasch Hans Wilhelm lelkész, ökumenikus és külföldi kapcsolatokért felelős osztályvezető, a mecklenburgi testvéregyház képviselőjében köszöntötte az ünnepi gyülekezetet. Hartig Magdalena asszony a mecklenburgi Gusztáv Adolf Egyesület képviselőjében mondott üdvözlő beszédet. Dr. Makelainen Heikki a Finn Evangélikus Egyház üdvözlését hozta. Dr. Stahl Reiner a németországi Luther Márton Szövetség, valamint az ausztriai LMSZ munkaközössége és az jelenlévő tíztagú küldöttség részéről mondott köszöntőt. Az ünnepséget Szócs Ferenc, Magyarország rendkívüli meghatalmazott nagykövete is megtisztelte jelenlétével, és köszöntőjében annak a meggyőződésének adott hangot, hogy a sepsiszentgyörgyi új evangélikus templom rövidesen nemcsak lelki megnyugvást, felüdülést nyújtó hajlék, hanem turisztikai látványosság is lesz a környék régi templomai között.

A külföldi vendégek köszöntőit a hazai vendégeik követték, közöttük a helyi testvéregylezetek képviselői, a Vallástügyi Államtitkárság megbízott tanácsosai, valamint a helyi közigazgatási hivatalok képviselői, akiknek ugyancsak országrészük volt a város evangélikus templomának létrehozásában. Az utolsó hozzászóló Kovács László lelkész volt, aki egykor a székely misszió és Szentgyörgy lelkészként is szolgált.

D. Mózes Árpád püspök és Zelenák József helyi lelkész megköszönte a jelenlévők türelmét, majd a Szózat és Nemzeti Imáknéleklésével véget ért az ünnepi közgyűlés.

Áldott az Isten, Akinek kegyelme nem fogyatkozott el, s a legnehezebb időben is megtartotta hívő népünket. Áldott legyen minden testvéri közösség, amely segített bennünket, hogy a sepsiszentgyörgyi gyülekezet és egész egyházunk szép álma valóra vált. Áldott legyen az Isten, hogy sokak örömeinek részesei lehettünk! —

NB A templomépités költségeire még hiányzik az a fedezet, amelyet külföldi segítségül ugyan megígértek, de gazdasági viszonyokra való hivatkozással nem teljesítettek teljesen, azaz kerekén 25,000 dollárra van még szükség minden számla, stb. kiegyenlítésére. Adományokat erre a célra szívesen továbbít az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia, vagy akár Erős Vár lapunk is. — A három "szász" harang a nagykülföldömegei Holdvilág közseg elnéptelenedett szász evangélikus gyülekezte templomából került ki. Szerk.

HÁROM MAGYARORSZÁGI HITVALLÁS JUBILEUMA

450 éve, 1549-ben jelentették meg az ún. "Confessio Pentapolitana", azaz Ötvárosi Hitvallásként ismert hitvédelmi iratot, melynek szerzője Stöckel Lénárd volt. Az 1546. évi eperjesi zsinat rendelte el Bártfa, Eperjes, Kassa, Kiszszében, és Lőcse szabad királyi városok részére. Az irat világos és félreérthetetlen állásfoglalásról tanúskodik a reformáció tanai mellett. Eredetileg latinul készült. 1613-ban jelent meg először magyarul Kassán.

440 éve látott napvilágot az ún. "Confessio Montana", a felvidéki bányavárosok hitvallása (7 városé — ezért "Heptapolitana" néven is ismeretes), amelyben az Ágostai Hitvallást követve, rögzítették reformációs hitüket. A hitvallásra azért volt szükség, mert I. Ferdinánd 1558-ban trónralépésekor kijelentette, hogy az Ágostai Hitvallás csupán helyi, németországi jellegű, s nem vonatkozik az északmagyarországi evangélikusokra, hogy azok egyházi helyzetük biztosítására arra hivatkozhatnának. A bányavárosok hitvallása — 1559-ből — követi az Ágostai Hitvallást, elhagyva az utóbbinak második részét a miséről, bűjtőlésről, szerzetesi életről, a püspökök hatalmáról, bár ezekről kimerítően megemlékezik a kiadott szövegben. Továbbá ez az északmagyarországi hitvallás néhány gyakorlati utalást is tartalmaz, pl., a lelkészek öltözködése és viselkedése tekintetében.

430 éve pedig, 1569-ben adta ki huszonegy szepesi város közös hitvallásukat, ezzel is kifejezve ragaszkodásukat a reformációban nyilvánvalóvá vált hitigazságokhoz. Ezt a hitvallást "Confessio Scepusina", vagyis Szepesi Hitvallásként ismerjük.

Az általános és átfogóbb evangélikus egyházi szervezet kialakulásával ezek a helyileg kiadott hitvallási iratok történelmi értéket öltöttek magukra, amint az Ágostai Hitvallás, s ezzel együtt valamennyi hitvallási irat is (a Kis- és Nagykáté, az Ágostai Hitvallás Védőírata, a Smalkaldeni Cikkek, és az Egyességi Irat) országos jellegűvé vált a hazai evangélikus egyházban.

HÉ/RNL

ÜNNEPRONTÁS?

Az ortodox egyházak tavaly tavasszal Tessalonikában tiltakozásukat jelezték az Egyházak Világtanácsának sérelmeik vonatkozásában. A Zimbabweban tartott 8. világgyűlésen, melyen az EVT ötvenéves fennállását ünnepelték, az ortodox delegátusok nem vettek részt a szavazásokon, az imaáhitatokon, s az Istentiszteleteken. Az EVT gyűlés különbizottságra bízta, hogy a sérelmeket kivizsgálják. Alig zajlott le a világgyűlés, az Orosz, Ortodox Egyház bejelen-

tette, hogy felfüggeszti aktív részvételét az EVT munkájában. Képviselői ugyan megjelennek bizottsági, stb. gyűléseken, de tartózkodnak mind tanácskozásoktól, mind szavazásoktól. Az EVT és az ortodox egyházak közötti feszültség már régi keletű. Az ortodoxok szerint az EVT vonalvezetése liberális, s abban a "nyugati" felfogás dominál. A tagság 25%-át kitevő ortodoxság nézetét figyelembe se veszik. Különösen kifogásolják, hogy bizonyos protestáns egyházak lelkészei egyrészt a nemi, másrészt a nembeli kisebbséghez tartoznak. A Grúzai Ortodox Egyház már korábban kivonta magát az EVT-ben való aktív részvételből, de ez a lépés nem keltett olyan világméretű feltűnést, mint az Orosz Ortodox Egyházé, mely passzív részvételre a szent zsinat december végén tartott moszkvai gyűlésén hozott határozatot. www

"ELCA" HÍREK

→ A déldakotai Long Lake község evangélikus temploma gyanús körülmények között lett tűz martalékává. A 80-tagú "Salem-Emmanuel" Ev. Gyülekezet temploma újjáépítését határozta el. Mivel a község lakóinak a száma 100, a gyülekezet megszűntetése a község szétesését is jelenthetné.

→ Az "Evangelical Lutheran Church in America" egyház és az Amerikai Ortodox Püspöki Konferencia közös nyilatkozatot bocsátott ki a Szentháromságról való tanításra nézve, különösen a Niceai Hitvallás egyetlen szava vonatkozásában. A kérdés, hogy a Szentlélek az Atyától (és a Fiútól) jön-e. A 381-ből származó eredeti szöveg a Fiút nem említi, az csak későbbi hozzáadás. Mivel a Szentháromság teológiájában nincs különbség, remélik, hogy a közeljövőben az eredeti szöveghez való visszatéréssel a két egyház közötti kapcsolat szorosabbá válhat.

→ Egyre élesebb a vita országos vonatkozásban, hogy kimondják-e az ökumenikus közösséget az "Episcopal Church USA" anglikán egyház és az "Evangelical Lutheran Church in America" egyház között. ELCA részről ilyen javaslatot az 1997. évi országos közgyűlés nem hagyott jóvá. Most úgy számítanak, hogy a javaslat átírásával az idei ELCA közgyűlés megszavazza a lelkészcsere, hívnek a másik egyházban való úrvacsoravételét, stb. megengedő közösséget. Mégis egyre növekszik a javaslatot ellenzők száma, főként a püspöki, ill., lelkesi hivatal értelmezése körül. Az evangélikusok szerint csak egyetlen lelkesi hivatal létezik, a püspökök tehát lelkészek, akik magasabb egyházkormányzásra nyertek megbízást. Ezért az ELCA egyházban a püspököket bizonyos szolgálati időre (két-szer hat évre) választják és őket hivatalukba beiktatják. Az anglikánok a püspöki hivatal-

nál az apostoli utódlásra hivatkoznak és az ige-szentségek szolgálatát háromszintűnek tekintik: szerpap, pap (lelkész), püspök. A püspököt is felszentelik, s élethossziglan teljesjogú püspök, nyugállományban is. Az ECUSA egyház megkívánja, hogy az ELCA egyház az ő felfogásukhoz igazodjék és így alkotmányos rendjét ennek megfelelően igazítsa ki. Ezt az átszerveződést, s ami vele jár, ellenzik mind hevesebben. Legutóbb dr. Marshall Robert, az egykori "Lutheran Church in America" egyház volt országos püspöke és dr. Preus David, az egykori "American Lutheran Church" egyház volt elnöklő püspöke intézett együttes körlevelet az ELCA egyház lelkesi karához az említett javaslatot ellenezve.

→ A 106. kongresszusban a képviselők és szenátorok közül huszonketten evangélikusok. A 17 képviselőből kilenc demokrata és nyolc republikánus. A szenátusban hárman demokraták, ketten republikánusok. Tizenhét az "Evangelical Lutheran Church in America" egyházhoz, négyen pedig a "Lutheran Church Missouri Synod" egyházhoz tartoznak.

→ A 2000-re kezdődő két évtizedben az "Evangelical Lutheran Church in America" egyház kétezer új gyülekezet szervezését tűzte ki célul, vagyis évenként 200 új gyülekezet alakítását! Ambiciózus elgondolás ez, ha arra emlékezünk, hogy 1987-ben történt alakulásakor az ELCA egyház 1998-ra félmillió kisebbségi személy beszerzését tervezte, ami 1500 új betérést jelentett volna hetenként. Az egyházban a kisebbségi személyek (feketéek, hiszánok, indiánok, ázsiaiak, arabok) arányszáma az elmúlt évtizedben csupán 4%-kal növekedett! Egyébként hozzáteszik, hogy a kétezer új gyülekezettel párhuzamosan számítható kereken 3000 gyülekezet megszűnése vagy más gyülekezettel való társulása/egyesülése. elca

VISSZA KELL ADNI!

Az USA képviselőház törvényerejű határozatban szólította fel a volt kommunista államokat, kiemelve Romániát, a Csehköztársaságot, s a Tótköztársaságot is, hogy az egyházaktól, intézményektől, s egyénektől pártállami erőszakkal elkobzott vagyonokat szolgáltatassák vissza, illetve azokért illő kártérítést folyósítsanak. www

KIK A LÁTOGATÓK?

A Sachsen-Anhalt német szövetségi államban lévő Luther-nevezetességek látogatói legnagyobb részt 50 és 60 év közötti nyugatnémet turisták, akik keresztyén beállítottságúak és átlagon felüli műveltséggel rendelkeznek. Csupán 3.9% nézi meg a Luther-helyeket Sachsen-Anhaltból. A turistáknak csak tíz százaléka külföldi. zdz

AZ EGYHÁZ HÍREI OTTHONRÓL

• Lelkésznök nemrég tartott országos konferenciáján többek között ezeket állapították meg: A lelkésznök szolgálata ajándék, noha szükségből vezette be az egyház. – Az 1972-es esztendő azért különleges teológiát végzett nők számára, mert lehetővé tette számukra, hogy igazi lutherkabátos lelkész-nökként szolgáljanak az egyházban – Csak 1986 óta avatnak automatikusan lelkésszé minden teológiát végzett nőt, azelőtt csak azokat, akiket egy gyülekezet női voltak ellenére meghívott gyülekezeti lelkészi szolgálatra. – A legnagyobb dilemma talán a kezdetektől fogva ez: Család vagy hivatás? Anyaság vagy Isten szolgálata? A válasz? Család és hivatás. Hivatás és szolgálat. Mert Isten nőként fogadott el és hívott el bennünket a lelkészi szolgálatra is.

• Meghalt Botta István, Galát György, D. Veöreös Imre, Matúz László, Horváth József ny. ev. lelkész

• A Magyar Biblia Társulat fennállásának ötvenéves jubileuma alkalmából — egyetértésben a Szlovák Bibliatársulattal és a Romániai Felekezeti Bibliatársulattal — román–magyar és szlovák–magyar kétnyelvű Újszövetséget adott ki. Ezt a két Újszövetséget ünnepi közgyűlés keretében mutatták be. Ezek sorban csatlakoznak az 1987-ben kiadott angol–magyar és az 1991-ben megjelent német–magyar Újszövetséghez. Egész Európában mindössze nyolc ilyen kétnyelvű kiadást tartanak számon és ezek fele a Magyar Bibliatársulattól ered. D. dr. Harmati Béla püspök, a Magyar Bibliatársulat elnöke közgyűlési bevezetőjében megemlítette: “Odatesszük e két könyvet a vegyesházasságban élő családok és a közös, ökumenikus Istentiszteletet tartó közösségek asztalára. Egyben ajtót nyitunk a két szomszédország és a bennük élő egyházak felé”.

• Az *Evangelikus Élet* böjti számaiban érdekes cikksorozat hozott az egyes felekezetekben gyakorolt böjti magatartásról, szokásokról. A böjt evangélikus, ortodox, katolikus, református, baptista/szabadegyházi, és zsidó szempontok szerint került megvilágításra.

• Egyszerre jelent meg az ev. egyház új, hivatalos lapjának, az *Evangelikus Közlöny*-nek az első két száma. Mint jellege is sejteti, az egyházi hivatalos rendelkezéseket, stb. tartalmazza az új lap. (Várjuk, mikor kerül kezünkbe itt az USA-ban. Sz.)

MÁS ALAPOT SENKI SEM VETHET A MEGLEVŐN KÍVÜL, AMELY A JÉZUS KRISZTUS.

1KORINTHUS 3:11

• A szegedi József Attila Tudományegyetemen jogtudományi doktorátust nyert Kelemen Péter nagyszénási ev. lelkész, ill. bölcsészettudományi doktorátust szerzett Csepregi Zoltán, az Evangélikus Hittudományi Egyetem docense.

• Csak helyeselni lehet azokat, az utóbbi időben az ev. egyházi lapokban mintha gyakoribban megjelenő cikkeket, melyek kérdéssé teszik azt a liturgiai gyakorlatot, miszerint az úrvacsoraosztás csupán független lenne az Istentiszteletnek. Tehát az Istentisztelet imádsággal és áldással tulajdonképpen befejezést nyer, s ezzel alkalom kínálkozik a nem-úrvacsorázók kivonulására, hogy aztán az úrvacsorázók magukra maradjanak. Mindez talán az ún. énekes liturgiának a sajátossága, mivel a klasszikus liturgia egységben tartja az Istentisztelet két fókuszát, az igehirdetést és az úrvacsoraosztást. Nem is beszélve arról a furcsaságról, hogy az úrvacsorázóknak egyazon Istentisztelet keretében kétszer kell bűnvallást tenni (gyónni) és kétszer részesülnék kegyelemhirdetésben (feloldozásban). Vagy a szokás vagy a liturgia reformjára lenne nagy szükség, illetve az Úrvacsora jobb megértését kellene szorgalmazni.

• A hűvösvölgyi Fébé Diakonissza Anyaházban a költői munkásságáról jól ismert főnökkasszony, Túrmezei Erzsébet testvér 87., a budapesti központú Északi Ev. Egyházkerületben pedig püspökük, D. Szabik Imre 60. születésnapját ünnepelték meg.

• Mórón felújított imaházát, Pusztavámon felújított parókiaépületét, Mátyásföldön felújított templomát vette ünnepélyesen használatba, Szekszárdon az onálló gyülekezeti fennállás 90., Szákon a templomépítés 150. évfordulóját ünnepelte az ev. gyülekezet.

• Pécssett (a 2. számú szolgálati körben) Sefcsik Zoltán az ev. gyülekezet új lelkésze.

• Az Országos Egyházi Elnökség és a Zsinati Elnökség közös nyilatkozatban tette közzé azon szándékát, hogy az ev. egyház szervezeti átrendezését az érvénybenlévő egyházi törvények értelmében békességben és “egymás iránti tiszteletben” hajtja végre.

• Az Evangélikus Hittudományi Egyetemen az egyetemi fokú evangélikus lelkész-képzés 75. évfordulóját ünnepelték meg. A trianoni döntés a magyar ev. lelkész-képzést is súlyosan érintette. Az eperjesi és pozsonyi teol. akadémia Budapestre menekült. A kapcsolatos rendezési törekvések végül is 1923-ban a pécsi Erzsébet királyné Tudományegyetem Evangélikus Hittudományi Kara kialakítását és annak Sopronban való elhelyezését eredményezték. [Ev. Élet et al.]

GYÜLEKEZETI HÍREK

CLEVELAND — ELSŐ

Beszolgáló lelkész: **Juhász-Shepherd Ferenc**
Templom és lelkészi hivatal: 2830 Martin Luther King Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074. Vasárnap Istentisztelet délelőtt 10 órakor, angol/magyar. Mihályi Ernő gondnok telefonszáma: 561-7316. A lelkész otthoni telefonszáma: 941-2212.

CLEVELAND — NYUGAT

Lelkész: **Tamáty Zoltán**
Templom: West 98th St. és Denison Ave. Lelkészi hivatal: 3245 West 98th Street (44102). Tel.: (216) 961-6895. Istentisztelet minden vasárnap de. 9:30-kor angolul, 10:45-kor magyarul. Úrvacsoraosztás minden hó első vasárnapján és az ünnepeken.

“Békesség Istentől. Reggel mondd, délben mondd, és este mondd a Feltámadott első, szép szavát. És ragyogóbbá lesz a reggeled és csillaghímesebb az éjszakád. És békességed az éjszakád. Békesség Istentől.”
 Részlet Reményik Sándor *Békesség Istentől* c. verséből. Szeretettel köszöntjük e lap olvasóit abban a reményben, hogy a böjt-húsvéti ünnepkörben lelkileg megújultak és a feltámadott Jézussal együtt járhatjuk életünket. Micsoda öröm ez mindannyiunknak! ● Az Élet és a Halál Úra két hűséges egyháztagunkat szólította magához. *Knodel Jánosné (Katharina)* január 28-án, aki 88 esztendőét élt. Betegsége alatt többször élt az Úrvacsora szentségével leányaival együtt. Az örökéletet adó Isten kegyelmébe ajánljuk Testvérünket, családjának az Úr vigasztalását. [A temetés szolgálatát február 1-én Nt. Bernhardt Béla főesperes végezte. – Sz.] Szomorú a szívünk *Óri Gyula* testvérünk elvesztése miatt, akit február 10-én kísértünk el utolsó földi útjára. 73 esztendőt kapott erre a földi életre. Nagy beteg is kereste a kapcsolatot a gyülekezet közösségével, sohasem panaszkodott, hogy milyen szenvedést mért rá az Úr, mert hívó ember volt. A feltámadott Jézus Krisztus adjon neki örök életet, szerető hitvesének, családjának vigasztalást. ● Gyülekezeti alkalmainkat hirdetjük: A vasárnapi Istentiszteleteken kívül minden hónap első kedjén női bibliáórát tartunk este 7 órai kezdettel. Örömmel fogadunk mindenkit. Előre tekintés céljából már most hirdetjük, hogy május 16-án gyülekezetünk 63 éves fennállása ünnepére ebédet rendezünk. Gyülekezeti piknikünket június 23-án tartjuk a fairview-parki *Bain Park* pavilonban. ● Isten iránti hálával szeretnénk megosztani örömmünket. Gyermekünk, *Tamáty Márton Zoltán* 1998. december 24-én született Szekszárdon és 1999. január 21-én fogadtuk örökbe (Márk 9:37). Mindhárom nagyon boldogok vagyunk. Kérjük örüljenek velünk és hordozzanak minket imádságaikkal. Gyermekünk kereszteleje március 28-án, virágvasárnap volt a magyar Istentiszteleten. ● A feltámadott és élő Jézus Krisztus adjon mindnyájunknak békességet és Őbenne való hitet, hogy életünk, szolgálatunk áldott legyen. Isten szeretete legyen kedves mindnyájukkal. Erős vár a mi Istentünk! — TZ&É.

TORONTO

Lelkész: **Bernhardt Béla főesperes**
 Beszolgáló lelkész: **Tamáty Molnár Éva**
Templom: 116 Bond Street. Lelkészi hivatal (minden posta ideküldendő): 1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505, USA; tel.: (216) 221-3178. Felügyelő: Dr. Raschka László; tel.: (416) 783-6938. Istentisztelet, július-augusztus kivételével, a hó második és negyedik vasárnapján du. 4 órakor.

Tavaszi körlevelünkben: Ebben az évadban még kétszer lesz Úrvacsoraosztás, május 23-án pünkösdkor és június 27-én évadzáráskor. Örömmel reméljük, hogy június 13-án és 27-én az istentiszteleti szolgálatot Nt. Mekis Ádám acsai ev. lelkész végzi. Előre is köszöntjük családjával együtt tervezett kanadai rokonlátogatásuk alkalmából. / Sajnálattal, de köszönetünk kifejezésével vettük tudomásul dr. Raschka László felügyelőnk

lemondását; tizenkét évet szolgált közöttünk ebben a tisztében. A gyülekezet vezetését a következő évi közgyűlésig Bottlik Józsefné mb. felügyelőként és dr. Körös János mb. másodfelügyelőként végzi. / Az 1999. évre szóló költségvetésünk \$10,240.00. Ezzel kapcsolatban kérjük és várjuk hitteltestvéreink szíves és bőkezű adakozását. / Üdvözlőt és adományt küldtünk a mi házigazda gyülekezetünknek, a bond-streeti *First Lutheran Church* gyülekezetnek a templomszentelés 100. évfordulójára alkalmából. / Kiegészítettük presbitériumunkat ifj. Körös János megválasztásával és beiktatásával. Új presbiter testvérünket szeretettel köszöntjük és szolgálatára Isten áldását kívánjuk. / Hívaink figyelmébe ajánljuk a kárpátaljai árvíz és újabb hóolvadás okozta lehetetlen állapotokat: az inség enyhítése céljából adakozásra buzdítunk; a mi egyházpénztárunkon keresztül is adakozhatnak. Ilyen adományokat pénztárosunk címére küldjenek: Mr. László Bakó, 40 Shady Lane Cres., Thornhill, ON L3T 3W7. Csekket *Hungarian Lutheran Church* névre állítsák ki, a memovonalon *árvíz* megjelöléssel. ● "Újjászületésünk Jézus Krisztus feltámadásából ered. Isten szül minket újjá, nem romlandó, hanem romolhatatlan magból, igazság igéjével, amely Isten ereje. Ez szül újjá, elevenít meg, és üdvözít mindeneket, kik Benne hisznek. Aki hiszi azt, hogy Krisztus az ő javára halt meg és támadott fel, azon Krisztus feltámadása megmutatja erejét. Újjászületik tőle, azaz Isten képmása szerinti új teremtmény lesz belőle. Szentleket vesz, megismeri Isten kegyelmes akaratát, s tudja, hogy ő egyedül Krisztus szenvedéséért és feltámadásából igazul meg s üdvözl." (Luther.) ● Járjunk, éljünk, és szolgáljunk hát mindnyájan újjászületetten a Krisztus feltámadása kegyelmé szerint! — BB.

A Clevelandi Egyesült Magyar Alap közli:

• Az EMA és tizenhárom társegylete két újabb könyvkiadási vállalkozását jelenti itt be.

1. Az ellenségekkel körülvevett magyarság angolul adja tovább a Nyugat művelt — és fiatal egyetemista — rétegének összes kultúrtelejesítményét, hogy ezzel ellensúlyozza ellenségeink hazugságokkal teli propagandáját:

A könyv szerzője és címe: Dr. András Simon: *Made in Hungary: Hungarian Contributions to Universal Culture.*

2. A második angolnyelvű könyv, melynek megjelenését szintén fontosnak tartjuk:

The Annotated Memoirs of Admiral Miklós Horthy (Annotations by Dr. András Simon).

• Tervünk, hogy 1000-1000 példányt a hamiltoni (Kanada) öregcserkészek könyvküldési mozgalma útján eljuttatunk egyetemi könyvtáraknak. 300-300 példányt pedig el kell adnunk egyenként 50 dolláros áron. A könyvek illusztris kiállításban, kemény kötésben jelennek meg. Ezért keresünk társkiadókat 1000 dolláros adománnyal. Keresünk előrendelőket a két könyvért 100 dolláros értékben. Keresünk fiatal munkatársakat a könyvkiadás gyakorlati kivitelezésére. Minden levelezést és pénzküldeményt az EMA címére kérünk: *United Hungarian Fund, P.O. Box 110025, Cleveland, OH 44111.* Érdeklődés dr. Papp Gábornál, az EMA elnökénél 1-440-331-3310 telefonszámon.

Előfizetés naptári évre az USA-ban \$6.00.

Kanadai címre és külföldre US\$8.00.

Külföldre légipostán US\$15.00.

"ERŐS VÁR"

P. O. BOX 770828

LAKWOOD, OH 44107-0038

LEGKÖZELEBBI LAPZÁRTA
1999. MÁJUS 15-ÉN

Mindennapi kenyér

Útmutató a Biblia olvasásához

1999. MÁJUS

1. **Fülöp és Jakab apostol emléknapja**
2Korinthus 4:1-6 – János 14:8-14

HÚSVÉT 5. VASÁRNAPJA

Heti ige: Zsoltár 98:1

2. **1Péter 2:4-10 – János 14:1-12**

3. Galata 5:1-6 – Példabeszédek 4:20-27
4. Ap.Csel. 16:23-34 – Példabesz. 5:1-23
5. János 6:66-69 – Példabeszédek 6:6-19
6. Lukács 19:37-40 – Példabesz. 8:1-11
7. 1Korinthus 2:6-10 – Példabesz. 8:22-36
8. 1Sámuel 16:14-23 – Példabesz. 9:1-18

HÚSVÉT 6. VASÁRNAPJA

Heti ige: Zsoltár 66:20

9. **1Péter 3:15-22 – János 14:15-21**

10. 1Királyok 3:5-15 – Filippi 1:1-11
11. Kolossé 4:1-6 – Filippi 1:12-18a
12. János 17:20-26 – Filippi 1:18b-26
13. **MENNYBEMENETEL ÜNNEPE**
Efézus 1:16-23 – Lukács 24:44-53
14. Jelenések 1:4-8 – Filippi 1:27-2:4
15. Dániel 7:9-14 – Filippi 2:5-11

HÚSVÉT 7. VASÁRNAPJA

Heti ige: János 12:32

16. **Ap.Csel. 1:8-14 – János 17:1-11**
17. János 14:15-19 – Filippi 2:12-18
18. Lukács 12:8-12 – Filippi 2:19-30
19. 1Korinthus 2:12-16 – Filippi 3:1-11
20. 4Mózes 20:2-12 – Filippi 3:12-21
21. Zsidók 11:32-40 – Filippi 4:1-9
22. Ézsaiás 41:17-20 – Filippi 4:10-23

PÜNKÖSD ÜNNEPE

Heti ige: Zakariás 4:6

23. **Ap.Csel. 2:1-21 – János 20:19-23**

24. PÜNKÖSDHÉTFŐ

1Korinthus 12:4-11 – Máté 16:13-16

25. 47. Zsoltár – 1Mózes 24:1-28
26. 67. Zsoltár – 1Mózes 24:29-49
27. Ap.Csel. 4:8-21 – 1Mózes 24:50-67
28. Galata 3:1-5 – 1Mózes 25:19-34
29. Ap.Csel. 8:14-25 – 1Mózes 27:1-29

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE PÜNKÖSD UTÁNI 1. VASÁRNAP

Heti ige: Ézsaiás 6:3

30. **2Korinth. 13:11-14 – Máté 28:16-20**

31. 4Mózes 6:22-27 – 1Mózes 27:30-40

1999. JÚNIUS

1. Zsidók 2:1-4 – 4Mózes 27:41-28:5
2. Efézus 4:1-6 – 1Mózes 28:10-22
3. Ézsaiás 44:21-23 – 1Mózes 29:1-14a
4. Efézus 1:3-14 – 1Mózes 29:14b-30
5. 1Timóteus 3:16 – 1Mózes 31:1-7,14-25

PÜNKÖSD U. 2. VASÁRNAP

Heti ige: Lukács 10:16

6. **Róma 3:21-28 – Máté 7:15-29**
7. 29. Zsoltár – 1Mózes 31:26-29,43-54
8. Jónás 1:1-16 – 1Mózes 32:1-22
9. Jónás 2:1-11 – 1Mózes 32:23-32
10. Jeremiás 8:8-11 – 1Mózes 33:1-20
11. Jer. 15:10,15-21 – 1Mózes 37:1-11
12. Prédikátor 12:1-8 – 1Mózes 37:12-36

PÜNKÖSD U. 3. VASÁRNAP

Heti ige: Máté 11:28

13. **Róma 4:18-25 – Máté 9:9-13**
14. 100. Zsoltár – 1Mózes 39:1-23
15. János 4:4-14 – 1Mózes 40:1-23
16. 1Kor. 14:1-3,20-25 – 1Mózes 41:1-36
17. 1Korinthus 9:16-23 – 1Mózes 41:37-57
18. Jónás 3:1-10 – 1Mózes 42:1-28
19. Jeremiás 3:14-17 – 1Mózes 42:29-38

PÜNKÖSD U. 4. VASÁRNAP

Heti ige: Lukács 19:10

20. **Róma 5:6-11 – Máté 9:35-10:8**
21. Márk 2:13-17 – 1Mózes 43:1-14
22. Bírak 10:6-16 – 1Mózes 43:15-34
23. Lukács 15:11-24 – 1Mózes 44:1-34
24. **Keresztelő János emléknapja**

Ap.Csel. 13:13-26 – Lukács 1:57-67

25. **Az Ágostai Hitvallás emléknapja**

Efézus 2:4-10 – János 15:1-11

26. János 6:37-40 – 1Mózes 45:25-46:7

PÜNKÖSD U. 5. VASÁRNAP

Heti ige: Galata 6:2

27. **Róma 5:12-15 – Máté 10:24-33**
28. János 8:3-11 – 1Mózes 46:28-34
29. **Péter és Pál apostol emléknapja**
1Korinthus 3:16-23 – Márk 8:27-35
30. 1Péter 3:8-17 – 1Mózes 47:1-12,27-31.

ERŐS VÁR
P O BOX 770828
LAKWOOD OH 44107-0038
RETURN SERVICE REQUESTED

PERIODICALS POSTAGE
PAID
CLEVELAND, OHIO

ELŐFIZETÉSE
LEJART-E?